

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.09.1991, sp. zn. 7 Cz 24/91, ECLI:CZ:NS:1991:7.CZ.24.1991.1

Číslo: 9/1993

Právní věta: Do podnikového rejstříku nebylo možné zapsat zemědělské družstvo, které vzniklo rozdělením původního zemědělského družstva, nedošlo-li k přijetí usnesení členské schůze rozdělovaného družstva o způsobu rozdělení členské základny majetku družstva a jeho závazků.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 25.09.1991

Spisová značka: 7 Cz 24/91

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Družstvo zemědělské, Rejstřík obchodní

Předpisy: 109/1964 Sb. § 112 162/1990 Sb. § 9

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Zemědělské družstvo D. podalo návrh, aby bylo zapsáno do podnikového rejstříku, vedeného u městského soudu v B. V uvedeném návrhu se poukazovalo na písemnou žádost 136 členů družstva, kteří požádali 16. 8. 1990 členskou schůzi předchozího sloučeného družstva o rozdělení podle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 162/1990 Sb. ke dni 1. 1. 1991. Zemědělské družstvo D. vzniklo usnesením ustavující členské schůze 27. 9.1990, jak se uvádělo v návrhu na zápis do rejstříku.

Městský soud v Brně usnesením rozhodl, že v podnikovém rejstříku, oddíl Dz, vložka 2204 soud povoluje zápis Zemědělského družstva D. Podle výroku citovaného usnesení bylo družstvo zřízeno usnesením ustavující členské schůze družstva, konané 27. 9.1990 (§ 3 a § 9 zákona č. 162/1990 Sb.), a po projednání na členské schůzi družstva, konané dne 31. srpna 1990.

Proti tomuto usnesení podal generální prokurátor České republiky stížnost pro porušení zákona, v níž dovozoval, že soud svým usnesením porušil zákon v ustanoveních § 112 odst. 1, 2 hospodářského zákoníku a § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 9 odst. 1 a 3 zákona č. 162/1990 Sb. Porušení vyjmenovaných zákonných ustanovení spatřovala stížnost pro porušení zákona v tom, že rejstříkový soud se nezabýval existencí usnesení členské schůze rozdělovaného družstva o způsobu rozdělení jeho majetku a závazků a toto usnesení si nevyžádal. Jestliže k takovému usnesení členské schůze rozdělovaného družstva nedošlo, nemůže rejstříkový soud nástupnické družstvo zapsat do podnikového rejstříku.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o této stížnosti pro porušení zákona tak, že uvedeným usnesením soudu byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 162/1990 Sb., o zemědělském družstevnictví (v tehdy platném znění) členská schůze rozdělovacího družstva měla určit jak se družstvo rozdělí a jak se rozdělí jeho majetek i závazky.

Z ustanovení § 9 odst. 2 zákona plynulo, že družstvo se rozdělilo i tehdy, požádá-li o to menšina jeho členů, kteří mají zájem vytvořit družstvo podle tohoto zákona.

Rozdělované družstvo zaniká a jeho majetek a závazky přecházejí na nová družstva dnem, ke kterému bylo zapsáno do podnikového rejstříku, a to v rozsahu určeném členskou schůzí rozdělovaného družstva (§ 9 odst. 3 zákona).

Ustanovení § 112 odst. 2 hospodářského zákoníku (zákona č. 109/1964 Sb., ve znění vyhlášeném pod č. 80/1989 Sb. a ve znění zákona č. 103/1990 Sb.) ukládalo rejstříkovému soudu povinnost zkoumat kromě jiného i to, zda jsou splněny předpoklady k provedení zápisu vyžadované právními předpisy.

Jestliže dochází k rozdělení zemědělského družstva (a o takový případ šlo v posuzované věci) je vzhledem k ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 162/1990 Sb. na členské schůzi rozdělovaného družstva, aby určila, jak se družstvo rozdělí a jak se rozdělí jeho majetek i závazky. K rozdělení družstva dojde (jak vyplývá z ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 162/1990 Sb.) i tehdy, požádá-li o rozdělení družstva menšina jeho členů, kteří mají zájem vytvořit družstvo podle tohoto zákona.

Z ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 162/1990 Sb. je zřejmé, že při rozdělení zaniká rozdělované družstvo a dochází k přechodu majetku i závazků tohoto rozdělovaného družstva na nová družstva. Uvedený přechod majetku a závazků nastal dnem, ke kterému jsou nová družstva zapsána do podnikového rejstříku. Rozsah majetku a závazků přecházejících takto na jednotlivá nová družstva je (podle výslovného ustanovení § 9 odst. 3 téhož zákona) určen členskou schůzí rozdělovaného družstva.

Při rozdělení družstva není vždy zapotřebí usnesení členské schůze rozdělovaného družstva o jeho rozdělení ve smyslu ustanovení § 15 odst. 4 písm. e) zákona č. 162/1990 Sb., neboť vzhledem k ustanovení § 9 odst. 2 téhož zákona se družstvo rozdělí i tehdy, požádá-li o to menšina jeho členů. Je však vyloučeno, aby rozdělované družstvo zaniklo a do podnikového rejstříku byla zapsána nová družstva, aniž by se členská schůze rozdělovaného družstva usnesla o způsobu rozdělení majetku a závazků rozdělovaného družstva (popřípadě k rozdělení jeho majetku a závazků došlo jiným platným způsobem, který takové usnesení členské schůze rozdělovaného družstva nahrazuje). Opačnému postupu brání výslovné ustanovení § 9 odst. 3, první věta, zákona č. 162/1990 Sb.

Rejstříkový soud byl proto při posuzování návrhu na zápis nového družstva do podnikového rejstříku povinen zkoumat nejen to, zda jsou splněny předpoklady vyplývající z ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 162/1990 Sb., ale také zda existuje usnesení členské schůze rozdělovaného družstva o způsobu rozdělení jeho majetku a závazků. Pokud takové usnesení členské schůze rozdělovaného družstva neexistuje (a k rozdělení majetku a závazků družstva nedošlo ani jiným, právním řádem aprobovaným způsobem, který takové usnesení členské schůze rozdělovaného družstva nahrazovalo), nemohl rejstříkový soud nové družstvo do podnikového rejstříku zapsat. Zapsáním družstva do podnikového rejstříku by rejstříkový soud v takovém případě porušil ustanovení § 9 odst. 3, první věta, zákona č. 162/1990 Sb.

Uvedené závěry jsou vzhledem k povaze posuzované právní věci činěny pouze ve vztahu k rozdělení

zemědělského družstva na základě ustanovení § 9 zákona č. 162/1990 Sb. Předmětem tohoto rozhodnutí tedy není otázka případné možnosti oddělení nebo vyčlenění části zemědělského družstva.

Protože soud se v projednávané věci otázkou existence usnesení členské schůze rozdělovaného družstva o způsobu rozdělení jeho majetku a závazků blíže nezabýval a v důsledku toho nezjistil skutečný stav věci v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o návrhu na povolení zápisu zemědělského družstva do podnikového rejstříku, porušil svým usnesením zákon v ustanoveních § 112 odst. 1, 2 dříve platného zákona č. 109/1964 Sb. (hospodářského zákoníku) ve znění vyhlášeném pod č. 80/1989 Sb. a ve znění zákona č. 103/1990 Sb. a § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 9 odst. 1 a 3 zákona č. 162/1990 Sb.

Důvodné stížnosti pro porušení zákona bylo proto vyhověno, uvedené usnesení městského soudu v Brně bylo zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.